

gyermekirodalmi lap
2024. március

NAPSUGÁR

HIDEG, MELEG

Tél és tavasz küzdelmének hónapja a március, bár verőfényben szerencsére már jócskán van része annak, aki reggel az eget kémleli. Ha pirosra is csípi orrunkat iskolába menet a szél, erdőn-mezőn sarjadnak az első virágok.

A Napsugár lapjain álmokat dobozolunk és hóvirággal felfegyverkezve harcolunk a Jéglovag ellen. Nem csupán mi harcolunk, hanem Télkirálynő és Tavaszkirálynő is küzd egymással. Tompa Mihály a pitypangról, Jókai Mór a negyvennyolcas időkről mesél.

Kószabósza Vietnámba utazik, a Grimm testvérekkel lámpás után a kútba ereszkedünk. Ellátogatunk a fogarasi várba, kenyeret sütünk, győzedelmesen röpködünk a tornateremben, majd kubista kollázst készítünk. Hónap végén húsvétoljatok vígan mókás-vicces, komoly-tudós, mesélő-mélázó barátokkal, a Napsugárral!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP: DARVAY TÜNDE

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXVIII. évfolyam 747. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.

Főszerkesztő: László Noémi • Képszerkesztő: Bak Sára • Szerkesztő: Berki Tímea

Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)

Megrendelhető: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202 ap. 101 • 0264418001

naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany

A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ,

RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.

Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.

ISSN 1221-7751

TÁMOGATÓINK:

ÁRA 9 LEJ

ÁLOMTULAJDONOS

Csodaerdei kirándulásom során gyönyörű, színes dobozokat találtam egy elhagyatott ház padlásán. Vadonatújnak tűntek, pedig ki tudja, mióta heverték ott a porban. Egy darabig csak gyönyörködtem bennük, nem mertem hozzájuk érni, nehogy elillanjon a varázs. Aztán mégiscsak nekibátorodtam, és néhányat kinyitottam.

Hogy mi minden volt bennük? Sok minden: apró, hasznavehetetlennek tűnő tárgyak, csebecbecsék, ingekről, ruhákról leszakadt gombok, megrágott ceruzák, szivárványszínű üveggolyók, préselt virágok, szalag-, bőrmeg pántvégek, rongyos szegélyű, megsárgult csipkegallérok, műanyagkupakok, elárvult gyufás skatulyák, és még sorolhatnám.

Belefáradtam a leltározásba, ezért úgy döntöttem, hazamegyek, bár motoszkált bennem a kíváncsiság. Nem mentem én, jöttek a dobozok. Szárnyat növesztettek, és egy óvatlan pillanatban berepültek a nyitott ablakon: egy tucat színpompás doboz. Sokáig bámultam őket, majd hirtelen fölnyílt a napsárga doboz teteje, aztán a szederkéké, majd a mályvaliláé, és így tovább.

Mi lapult bennük? Sok-sok pirinkó, rendkívül törékeny, porcelánfehér, gömbölyded álom. Megérinteni őket nem lehet, nem szabad. Rendre becsuktam a dobozokat, és óvatosan a szekrény tetejére helyeztem. Boldog voltam, hogy álomtulajdonos lettem. Senkinek sem újságoltam el a nagy hírt, úgysem hittek volna nekem. A dobozok évekig a szekrény tetején sorakoztak. Azt elfelejtettem említeni nektek, hogy miután beröpültek hozzám, a szárnyait önző módon megvagdostam, nehogy megszökjenek.

Mihez kezdjek ezzel a számtalan törékeny álommal? Hiába vagyok álomtulajdonos, hasz-

nom nincs belőlük. Ezen töprengtem esztendőkön át, amikor egyszer csak mocoogni kezdtek az addig mozdulatlanokba dermedt dobozok a szekrény tetején. Csendben figyeltem, mi történik, mire készülnek. Szárnyaikat megvagdostam, elrepülni nem tudnak. Ha azonban újakat növesztenek, talán örökre eltűnnek az életemből.

Próbáltam megőrizni a nyugalmamat, de nehezen ment. Akkor váratlanul fölnyílt az egyik doboz teteje, és a porcelánfehér, törékeny álmok esetlen mozdulatokkal a magasba emelkedtek, majdnem a mennyezetig. Néhány pillanatig ott lebegtek, aztán a padlóra zuhantak, ahol ezer darabra törtek. Hogy is tudnak ezek a parányi álmok ezer darabra szakadni? A következő dobozok álmai is mind így jártak.

Az utolsó dobozt, a reményzöldet, mielőtt még kiszabadultak volna belőle az álmok, lettem a szekrény tetejéről. Ragasztószalaggal jó szorosan körbetekertem, aztán kíméletesen az éjjeliszekrényem felső polcára helyeztem. Néha hallom, amint le s föl gurigáznak benne az álmok. Istenem, csak el ne törjenek! Még mindig álomtulajdonos vagyok, igaz, hogy már csak egyetlen doboznyi álom az enyém. Mi lesz a sorsuk? Örökölni hagyom majd nektek.

BAK SÁRA rajza

BERTÓTI JOHANNA

TAVASZUL

Összeér két végét:
a hideg s a meleg.
Lassacskán szellővé
szelődülnek szelek.

A fehér színes lesz,
mint kifestőkönyvben.
A nap szikrázón süt,
a köd meg fölroppen.

Dél messzeségéből
madárhadak szállnak,
hogy visszafoglalják
az itthagyt tájat.

Most az idő tanul –
madáru, tavaszul.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

AZ ELSŐ TAVASZI NAP

Olvad a lábnyom a hóban,
jégtakaró a tóban,
táncol a Nap a fákon,
moccan a rügy az ágon.

Bomlik a fűzfabarka,
ma szellőúrfi a dajka,
lóbálja, hintáztatja,
szél keblén elringatja.

Álmában virágos réten
ficáncol, kéklő égen,
a Nap már cirógatja,
fejét vállára hajtva.

KISS LEHEL

JÓZSEF

Hogyha fölkelsz jó reggel,
találkozhatsz Józseffel
– fején turbánszerű sapka.
Hasonlít a kelő Napra.

Egyik hóna alatt bölcső,
másik hóna alatt kereszt,
s amint jön a dombok élén,
egy-egy füttyöt szélnek ereszt.

Erre sok-sok rügy megpattan,
a méhecskék kirepülnek,
jókedve lesz a pataknak,
s ékebb zöldje a fűnek.

Szentületre* halkul füttye,
terhével már messze jár,
róla suttog csillagerdő,
titkos méhkas, hét határ...

Ha ágyba dőlsz jó este,
gondolj te is Józsefre!

*szentület – alkonyat

CSEH KATALIN
**MÁRCIUSI
SZÉL**

Fölkel a szél, márciusi szél,
szedi sátorfáját már a tél.

Fölkel a szél, márciusi szél,
sertepertél vígan, nem henyél.

Fölkel a szél, márciusi szél,
bármennyire sietsz, utolér.

Fölkel a szél, márciusi szél,
cseperedik, lásd, felhőig ér.

Fölkel a szél, márciusi szél,
most önt beléd lelket, hogy remélj!

Fölkel a szél, márciusi szél,
melengeti arcát napfénynél.

TÓTH ÁGNES

MÁRCIUS

Hófoltos réten,
hóbortos fényben
trillázó, cikázó
erecske, kéken.

Barkaág pelyhe,
hóvirág kelyhe,
holdsugár, napsugár
selyemfekhelye.

Csillag keresztje
csillan szemembe.
Barkaág, hóvirág
simul kezembe.

KESZEG ÁGNES rajza

SZÓCS MARGIT

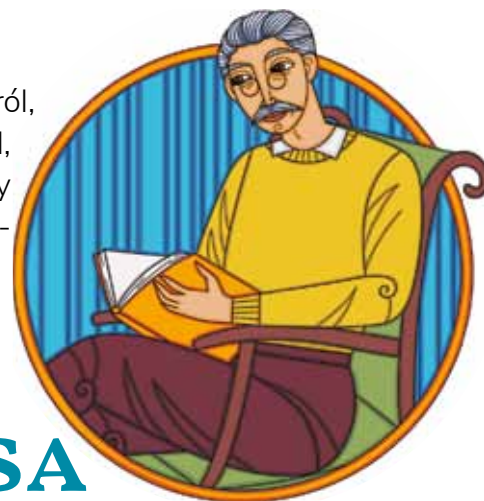
HA A PATAK

Ha a patak bújócskázik,
búvópatak lesz belőle,
folydogál a hegy hasában,
hajtja fejét mohás kőre.

Ha a patak fogócskázik,
tovaszalad, nem tér vissza,
pisztráng-mintás, bodros vizét
szarvas kerülgeti, issza.

Ha a patak rajzba téved,
lecsordul a lapok szélén,
nyúlok érte, hogy elkapjam,
mindig ő nevet a végén.

◆
◆
◆ **MESÉK A ZÖLD FOTELBŐL.** Hallottatok Öcsiről, Krisztinkáról, Vilikéről vagy Vilmos atyáról? Találkoztatok-e Szikra Ferkóval, Győzelmes Gábriellel? Róluk egy zöld fotelben ülve mesélt nagy kedvvel Méhes György író. Szerzőinket arra kértük, az ő szellemében írjanak új történeteket mindannyiunk örömére!

SIKÓ-BARABÁSI ESZTER

A JÉGLOVAG VÁROSA

Alovag úgy vágatott, hogy a lópata nyomán kifordultak a macskakövek. Szemében a vihar hideg visszfénye tükröződött, szívében harag pusztított. Nem tudta elviselni, hogy becsapták, hogy akit szeretett, az mást választott, pont a legjobb barátját. Tehetetlen dühében azt kívánta, bár senki se érezne többé szeretetet, barátságot. Ahogy a kis térre befordult, a villám belecsapott feltartott dárdájába, kívánságának erejét megsokszorozta. A lovag forró dühe hirtelen lehűlt, ő maga pedig lovastól jégszoborrá változott. Szívében a jégmellvért alatt azonban tovább növekedett a gonosz kívánság.

Még a legöregebbek is úgy mondták, hogy a Jéglovag mindig is ott volt a főtéren. Őrt áll fölöttük, jégdárdáját magasra emelve. Senki nem tartott kissé ijesztő arcától, sem a jégló magasra emelt lábától. Tudták: a városka jólétét éppen neki, a Jéglovagnak köszönheti.

Furcsa sugallat hatására a városka lakói egy este kiözönltek a Jéglovag köré. Megérintették a szobrot, amire hirtelen megkönynyebbültek. A büntudat egy csapásra távozott belőlük, minden lelkifurdalástól megszabadultak. Tisztának érezték magukat, büntelennek, mint a kisgyerekek. Szabadnak, mint a hegyi patak. Ettől fogva minden este eljöttek a Jéglovaghoz, és átadták vétkeiket. És egyre megdöglőbbek, sőt egyre kegyetlenebbül cselekedtek, bántották, becsapták egymást, hiszen a büntudat mindig csak estig tartott.

Bárki bármit megtehetett. A Jéglovag ráadásul meg is jutalmazta őket.

A családok elemózsiás kosara ugyanis minden reggelre magától megtelt étellel. Ezért hamar leszoktak a városkában a munkáról. A mesterek tétlenül ódöngtek az utcán. Munka helyett egymás bosszantására eszeltek ki mindenfélét, s folyton csengett az utca a gúnykacajtól. A jó falatoktól kigömbölyödtek az emberek, és mégis valahogy egyre színtelenebb volt mindenki. Persze, a lakosok nem vették észre a változást, idegent pedig nem engedtek be a városkapun. Csak az állatok érezték a settenkedő veszélyt, az állatok, akiknek a szíve tiszta.

Galuska sárga kóbormacska volt, aki a sok eldobott maradék ételtől szépen kikerekedett. Ő figyelt fel először arra, hogy a Jéglovag változik. Mintha egyre vastagabb páncélban állna a főtéren, míg az emberek egyre áttetszőbbek. Galuska nem az eszéről volt híres, viszont a megérzéseiben sosem csalódott. Azonnal szólt Icának, pók barátjának, hogy együtt is vizsgálják meg a talányt. Pók Ica sokáig csóválta a fejét, mind a nyolc lábával vakarta az állat. Végül olyan ötlettel állt elő, amitől Galuska örömeiben tízet bucskázott a főtéren.

Az éj leple alatt Ica jó erős hálóval körbeszötte a lovagot. Mindenhová jutott a hálóból, még a dárda hegyére is. Az éjszakát a szobor mellett töltötték. Galuska neszelt fel a kis pattanó hangokra, ahogy a pókháló szakadozni kezdett. Tehát a szobor, a Jéglovag növekszik, s vele együtt növekszik a hideg a városkában!

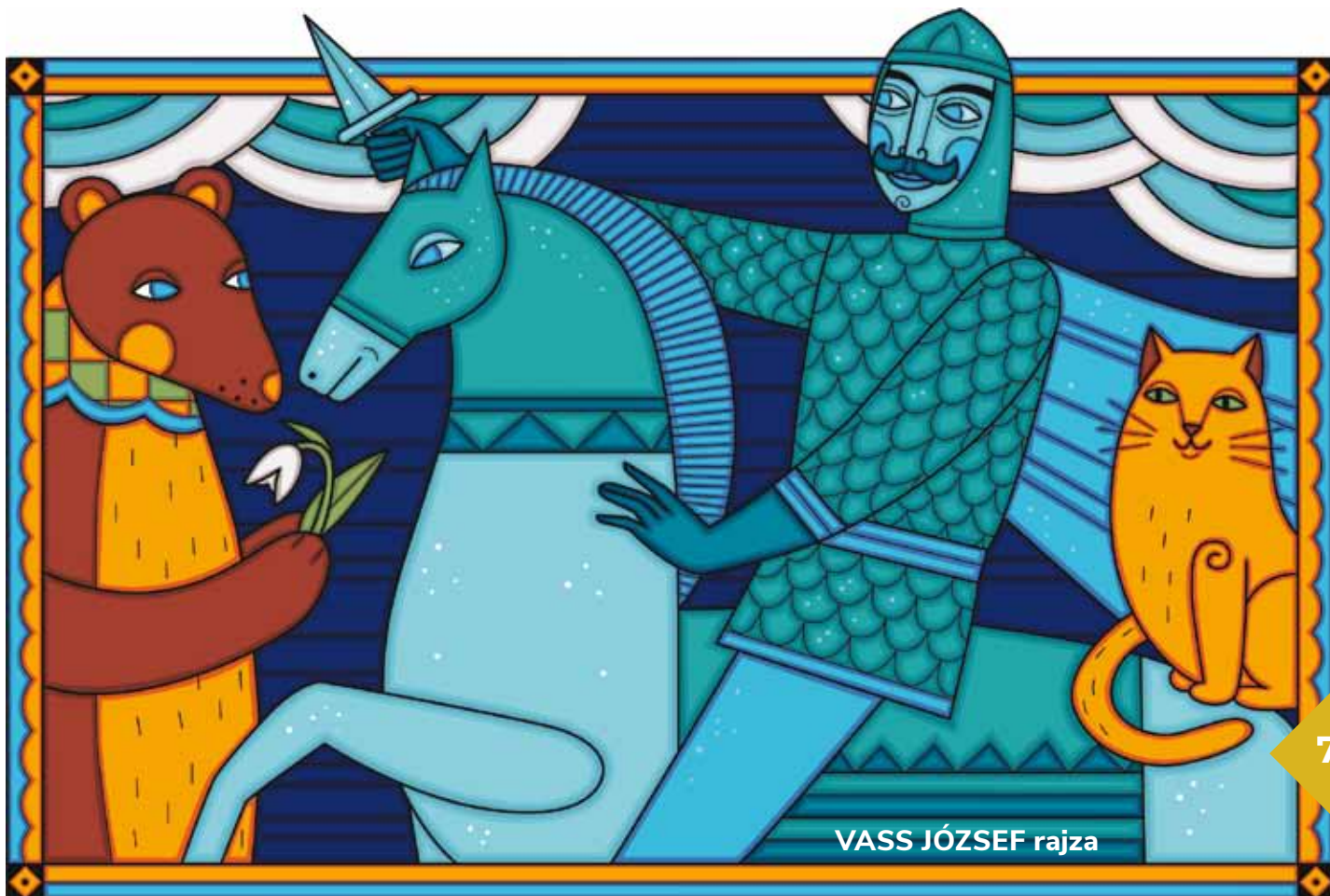
Hiába volt zimankós tél, az emberek már be sem gyújtottak. Nem volt szükségük a tűzhely melegére, igaz, hogy a mosolyok melegét sem keresték már.

Galuska érezte, hogy tennie kell valamit. Hiába ugrott fel, hogy szétkarmolja a Jéglovagot, karmát nem tudta belemélyeszteni az égető jégbe. Barátai sem jártak jobban. A kutya hiába harapta, kecske döfködte, disznó túrta, medve hiába akarta összeroppantani erős öleléssel. A Jéglovag sértetlenül állt a főtéren, arcán gúnymosoly tükröződött.

Pók Ica gondolata volt, hogy menjenek az erdőbe. Felkutatták az első hóvirágot. A disznó segített az ásásban, a kutya fogával kiemelte, a medve a markában melengette a főtérig. Olyan picit volt, törekeny, hogy az állatok félve néztek össze. Betették a lovag talpazata alá, és vártak. Közben a medve leheletével óvta a fagytól, Galuska pedig, dacolva a jéggel, köré tekeredett és dorombolt. Eltelt egy perc, majd egy óra, az őrzők a hidegtől meggémberedve vártak.

A nap első sugara hűvös-vörösen tükröződött a Jéglovag mellkasán. Süvített a szél, de a hangját túlharsogta az irdatlan reccsenés. A Jéglovag talpazatától indult a repedés. Felfutott a ló szügyén át a lovas lábán keresztül egészen a dárda hegyéig. Az állatok kicsit távolabb húzódtak, onnan nézték, ahogy a Jéglovag szilánkokra hull.

Reggel az emberek csodálkozva keresték a főtéren a Jéglovagot. Ahol azelőtt állt, ott egy tócsában parányi hóvirág bimbózott. A csepp alakú virágról az embereknek hirtelen eszükbe jutott minden. Záporzott szemükből a könny. Bűnbánóan ölelték egymást. Minden könnycseppből hóvirág nőtt a macskakövön. Hóvirág, amely aztán egész évben virágzott. Emlékeztetőül. Az emberek többé nem taposták a teret, csak a sarkából csodálták a virágmezőt. Ha sokat jársz-kelsz a világban, lehet, hogy egyszer rátalálsz a városkára, ahol hóvirágmező pompázik a főtéren.

VASS JÓZSEF rajza

KIRÁLYNŐK CSATÁJA

I dén én győzők! Nem érdekel, mennyire forró napokat hoz Tavasz-királynő, aki mindig csak zöldbe vagy tarka színekbe akar öltözködni, idén másképp lesz. Nem, a királyságom nem öltözik át, megmarad ebben a szép fehér ruhában, amit visel. Ha kell, fújok majd keményebb mínuszokat, úgy, hogy még az én orromat is meg kell majd törölni. Én azt szeretem a legjobban, amikor vaskos fehér takarót húzok a házakra, a kerítésekre, minden lélcükre külön-külön. Most is így van, és nem engedem, hogy Tavasz-királynő legyőzzön.

Előző években mindig azon buktam el, hogy eljött az olvadás napja, amikor mindenhol, még a kertek alól is eltűnt a hó. Lehulltak a jégcsapok, a patakokról, tavakról elolvadt a jég, még azokról is, amelyeken sosem korcsolyáztak. Azután megjelent az első mezei virág, amivel eldőlt a harc, vesztettem. Újra.

Én, Tél-királynő, úgy gondolom, ezt a napot kell kicselezni. Ne olvadjon el a hó, a jég, ne nyíljon virág. Eldöntöttem, hogy annyi havat szórok szét, amennyi sosem olvadhat el, annyi mindent fagyasztok jégbe, hogy sosem olvadhat ki.

Nekiláttam. Hatalmas pelyhekben szórtam a havat. Mindenki hólapáttal a kézben szorgoskodott, ha ki akart mozdulni a házból, az utakról kotorták a havat az autók elől, de így is elő kellett venni a kerékláncot. Jégbe fagyott minden, még a bokrok vékony ágai is egyenként, de úgy, hogy a pár gyümölcs, ami rajtuk maradt, az is jéggolyóvá vált.

Egy idő után elfogyott a havam. Épp akkor küldött Tavasz-királynő egy hóhullámot, és mire újabb pelyhekre tettem volna szert, elolvastotta a régi havat. Már csak pár nap maradt a virágok kinyílásáig. Főleg azért, mert a leolvadó jég megmozgatta a magokat, és

mindenáron ki akartak kelni. Ismét vesztesre álltam.

Hívtam a tanácsadómat, Fekete Varjút. Megkérdeztem, mit tudna javasolni.

– A tapasztalat azt mutatja, hogy ilyenkor, amikor még tél van, csapatba verődve, jobb eséllyel lehet küzdeni minden és mindenki ellen. Úgyhogy fel kellene állni csatasorba Tavasz-királynő ellen – okoskodott a madár.

– Tehát a Tavasz-királynő ellen vívott igazi csatára kell készülnünk – állapítottam meg.

Felkészültünk. Fekete Varjú vezette a légi-erőt. Úgy nézett ki a varjak nagy raja, mint egy csapat vándormadár. Csakhogy nem vándormadarak voltak ők, hanem vándor társaik viszatérését próbálták megakadályozni. A földi erők közé én is beálltam. Csatasorban sorakoztunk. Hegyes jégcsapokkal felszerelve jégmanók, hóágyúkkal más manók és sok egyéb fagyos szerzet állt sorba.

Egy külön alakulat, igazi speciális kommandó jött létre a három felmelegedés-fejedelem semlegesítésére. Ők kapták a feladatot, hogy Sándort, Józsefet és Benedeket elkülönítsék a zsákjaiktól. Majd a zsákokat is a fogda egyegy cellájába kell lökni, mint a felmelegedés-fejedelmeket.

Leghátul álltak a hóemberek, seprűkkel felfegyverkezve. Felállt az egész csatasor a mezőn, Hidegségpataka és Forrófalva között egy nagy, felszántott föld-darabon.

Tavasz-királynő viszont cselhez folyamodott. Nemcsak fiatal csemetékből álló nagy, zöld sereggel, hanem egy csodafegyverrel állt elő. Egyenlőtlen csata volt. Ez a Kétezerhuszonegyedik Vera királynő, mert így csúfolják, titkos fegyvert használt. Egyetlen égető napkitörést hozott, ami eldöntötte a csatát.

A hóemberekből nagyjából csak a seprűk meg a fazekak maradtak meg. Az egyik vité-

zem, miután a hegyes jégcsap elolvadt a kezéből, egészen Setétpatakáig futott. Fekete Varjú csapata annyira megijedt a nagy fényességtől, hogy nagy károgás közepette egy pillanat alatt szétrebent. Nemhogy nem fogták el Sándorékat, de legalább három irányba futottak azok, akik ezt a három embert kellett volna elfogják. Csátát veszítettünk.

A csata után északi fény jelezte, hogy vesztesre állok a Tavasz-királynő elleni harcban. Most pedig már április vagy május közeledik, de azért még tartom magam valahogy. Nagy nehezen hoztam még egy hideghullámot, és legalább a hegytetőkre sikerült jó vastag havat szórni. Eltakartam a csillagokat is zúzmarás köddel, sem fény, sem meleg nem jöhet a föld felé.

Felkészültem a leghidegebb szelekkel és a legrafináltabb hókristályokkal, és akkor párbajra hívtam Tavasz-királynőt. Döntsen az, ha már a csata nem tudta eldönteni, ki legyen az úr. Egy korai hajnalpír volt az első csel, amivel meg kellett küzdenem. Elviselhetetlennek éreztem azt a vörös színt. Feketéhez szokott szememet elvakította az élénk vörös, szinte kiesett kezemből a jégből-kristályokból remekbe formált párbajtőröm.

De kibontottam a hajamat. Ősz sörényemből hatalmas fergeteg zúdult ellenfelem élénkzöld levél-ruhájára. Szinte fehér lett a zúzmarától. A Tavasz-királynő kardja örökzöld ágakkal volt díszítve. Ahová suhintott, minden rügyezett, bimbózott. Hiába borítottam fagyos ködbe a fákat és a bokrokat, amikor a köd eloszlott, már-már kipattantak a rügyek.

Tavasz-királynő vörös haja ugyanolyan színben játszott, mint a hajnalpír, és felforrósította a szeleket. A hajszálak úgy virítottak,

akár az izzólámpák száalai. Jégtáblákból vágott pajzsom egész kicsivé olvadt, akkora volt már csak, mint egy vendéglői jégkocka. El is dobtam, menten el is olvadt, és a helyén nyomban hóvirágok nyíltak.

Látszott, hogy vesztesre állok. A kardommal még kivédtem a fenyőerdő két legmagasabb fája közötti résen betörő fénysugarat, de aztán jobbnak láttam eldobni a kardot, mert menekülni kellett a királynő szelíd haragja elől.

A szelíd harag hangján a patak vizében csörömpölt a zajló jég. Futás közben eszembe jutott, hogy talán korcsolyán lendületesebben suhanhatok. De a tavon már nem tudtam sebesen végigkorcsolyázni. Korcsolyámat latyak fékezte, úgyhogy szaladtam, szaladtam most már a zöldülő fűvön, hófoltok között.

Nehéznek éreztem a kardomat, megváltam tőle. Ahová ledobtam, ott számtalan kardvirág-palántát láttam megjelenni. Csúfólódásnak éreztem már, hogy a nyomomban virágok kelnek ki, úgyhogy még fújtam egy jó fagyosat a város legnagyobb ablakára, a főtér egyik házán, és végleg a visszavonulás mellett döntöttem. Még jó darabig látszottak a hatalmas ablakon a szép, nagy jégvirágok.

El kellett fogadnom, hogy ismét vesztettem. Úgy látszik, bármennyire magabiztos vagyok, amikor csikorgó hideg van, minden évben veszítenem kell Tavasz-királynővel szemben. Ez van, el kellett rejtőzsek, sarkvidékre menjek, hűtőszekrényekbe, hűtőládákba bújjak nyers húсок és zúzmarás borsószemek közé. Ott, a jégkockák között, vagy a sarki jéghegyek és jégtáblák társaságában várhatok majdnem egy évig, amíg újból csatázhatok és nyerhetek.

A PITYPANG MESÉJE

A virágok tündére meglátogatta az alattvalóit, és megkérdezte tőlük, nincs-e panaszuk, kérésük.

A rózsza arra kérte a tündért, intézze úgy, hogy a viola illata ne legyen olyan fűszeres. Szerette volna, hogy az emberek csak az ő illatában gyönyörködjenek.

A százszorszép arra kérte a tündért, növessen neki töviseket, hogy az emberek nehezebben tudják leszakítani. A lilium élesebb kardokat kért. Az estike meg azt szerette volna, ha ő nem este, hanem reggel nyílna, illatozna.

A tündér zokon vette a sok kérést meg panaszt. Rosszkedvűen ment el a kertből. Lehorgasztott fejjel ballagott hazafelé az erdőben.

Így történt, hogy meglátta az út szélén a porban virító pitypangot. Megállt előtte:

– Mondd, kedves pitypang, nincs valami kérésed?

A pitypang csak ingatta sárga fejét, hogy nem, nincs sem kérése, sem panasa.

– Nem kívánsz magadnak jó illatot? Esetleg tüskéket, hogy ne tudjanak leszakítani a gyerekek?

Nem, a pitypang nem kívánt semmit, de amikor a tündér továbbment, felsóhajtott. Meghallotta a tündér a pitypang sóhaját, visszafordult:

– Talán mégis szeretnél kérni valamit, pitypang?

– Messze földről kerültem ide, ebbe az országba – mondta a pitypang. Meggyökereztem itt. Tudom, hogy soha többet nem láthatom a hazámat. De ha eszembe jut a régi táj, szomorú vagyok. Csak legalább a gyermekeim elmehetnének... de nincs szárnyuk!

Gondolkozott a tündér. Úgy intézte, hogy a pitypang bolyhos fiacskái, leánykái – a termésbóbiták – apró szárnyakkal szülessenek. A bóbiták apró szárnyába belekap a szél, repíti őket hegyen-völgyön át. Messzi földre elkerülnek, s ha jó szél fúj, a pitypang egyik-másik fia, lánya visszaröpülhet a régi, elhagyott hazába is.

KOSZTOLÁNYI DEZSŐ HÚSVÉT

1. Már kék selyembe pompázik az égbolt,
tócsákba fürdenek alatt a fák,
a földön itt-ott van csak még fehér folt,
a légen édes szellő szárnyal át.

☒ S míg zúg a kedv s a víg kacaj kitör,
megrészegül az illaton a föld,
s tavasz-ruhát kéjes mámorban ölt –

2. Pöttöm fiúcskák nagyhasú üvegbe'
viszik a zavaros szagos vizet,
a lány piros tojást tesz el merengve,
a boltokat emberraj tölti meg.

4. kelet felől egy sírnak mélyiből,
elrúgva a követ, fényes sebekkel
száll, száll magasba, föl az isten-ember.

JÓKAI MÓR

MIT VISZ KEND?

A Pest körüli falvakból heti vásárokra bejárt a környék földműves népe. Mikor visszafelé jöttek, soknak ült szekeren egy-egy szőkevény honvéd, zsíros gubába takarva, vagy egy előkelő úri hölgy, hátán puttonnyal, feje tarka kendővel lekötve, mert férjét indult keresni a magyar táborban.

Egyszer egy ilyen paraszthoz egy jól öltözött férfi közelített, félrehívta, megszólította:

- Kend jószívű embernek látszik, földi.
- Miért volnék rossz, jó uram? Magamnak vagyok jó, ha vagyok.
- Lehetne-e kenddel egy okos szót szólni, földi?
- Csak tótul nem, nagy jó uram.
- Tudja meg, hogy én üldözött ember vagyok, akit a városban mindenütt keresnek.
- Hát ne maradjon itt.

– Kivinne-e kend engemet magával?

– Hogyne vinném!

– De ha elfognak bennünket?

– Már uram, ha ön feláldozhatja magát, én is feláldozhatom magamat, hat porontyom marad árván, az Isten majd apjuk lesz nekik.

S azzal betakargatta a szőkevényt egy gyékénybe, oda tette maga alá, ráült, és hajtattott vele kifelé a városból.

A sorompónál megállítják az örök, s elkezdi szekerét össze-vissza kutatni.

– Hát ebben a gyékényben mi van? – kérdi egy. – Úgy néz ki, mintha ember volna benne.

– Hát persze – szolt lélekjelenléttel a szekeres –, Kossuth van benne maga.

Az örök nagyot nevettek a tréfán, megvergették a tréfás öreg vállát, az pedig lovai közé vagdalt, és elhajtattott danolva, füttyülve, mint aki most jön legjobb kedvvel a kocsmából.

KÓSZABÓRSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

VIETNÁM

Xin Chao
(szincsóó) – Szia!

Vietnám márciusban a legszebb. Tavol még az esős monszun és a tájfunok ideje. Kína, Kambodzsa és Laosz között tekergőzik a sárkánykedvelő ország, amely közepén csak 50 kilométernyi. Közel 100 millióan lakják.

A Mount Fansipan a Hoang Lien hegységben 3143 m magas, a Truo Son hegység pedig az ország gerince. A sok trópusi erdő mahagóni, szantálfa, ánizs, ginzeng, kardamom illatával bűvöl el. A nemzeti parkokban védett egzotikus állatok élnek. Leopárdok, tigrisek, bivalyok, hüllők, rovarok, pávák és papagájok rejtőznek a bozótban. A nyestre és a mosómedvére emlékeztető binturong a legfurább macskaféle.

A Mekong és Vörös folyók környékén rizs terem. Ezt évente kétszer szüretelik, közben paradicsomot, káposztát, krumplit

ültetnek. A legtöbb kesudió innen kerül a nagyvilágba. A Mekong deltájának csatornáiban úszó piacot találunk. Ámulunk a dús pálmákon, és azon, hogy télen is terem a banán. A Ha-Long öböl mészkőszikláinak között tenyésztett gyöngykagylóból a halászok ékszert készítenek. Itt nincs áram, fűtés, ivóvíz. A gyerekek egyetlen szórakozása az úszás.

A Phong Nha Nemzeti Park hatalmas földalatti barlangrendszer. A barlangászat a vietnámiak kedvenc hobbija. A vietnámi háborúból a főváros közelében megmaradt a Cu Chi alagúthálózat. Földalatti szállások, kórházak, élelmiszerraktárak, az ellenségnek állított csapdák biztosították a vietnámiak védelmét.

Hanoi, a főváros kelet Párizsa, ahol a katolikus székesegyház mellett Egyoszlopos Pagoda, a Ho Chi Minh Mauzóleum, császári fellegvár, Néprajzi Múzeum áll. Benézünk az ezüst, a cipő, a szemüveg vagy a műanyagkosár utcába, majd a mesés Hoi An kereskedelmi kikötővárosban barangolunk. Az egykori birodalmi fővárost, Huet is felkeressük, itt a Parfüm-folyón hajózzunk. Saigont, a déli modern gazdasági központot elkerüljük.

A vietnámiak kézfogással köszöntik egymást, meghajolnak. Két talppal a földön guggolnak. Evőpálcikával, ülve esznek. Szürcsölik a levest, krákognak, büfiznek vagy orrukat fújják, és ezért nem jár ejnyebejnye. Rágcsálókat, kígyót, majmot, kutyát fogyasztanak. Az utcákon gyújtott tűz felett sütik a húst, üstben főzik a levest. Este ugyanott lavórban mosogatnak. Kedvelt fűszereik a koriander, a gyömbér, a menta, a kapor. Híres zöldséglevesük a pho. Gyömbérrel, ánizzsal,

borssal ízesítik, rizstésztaival, hússal tálalják. A francia bagettből sok zöldséggel bánh mìt, májkrémes szendvicset készítenek. Ha megkóstoltuk, jöhet a hagymaízű jégkrém!

A Temple of Literature (az Irodalom Temploma) a filozófus, Konfuciusz tiszteletére épült, 1070-ben. Benézünk öt udvarába, a Văn-tó körül és a Giám parkban megpihenünk, majd a Khuá Van Cac pavilonban régi tudósok síremlékeit látogatjuk. Minden évben itt köszöntik az éltanulókat. Régen ők államvezetők lettek, a közepes tanulók tanítók, a leggyengébbek ügyintézők, írnokok.

A gyerekek 6 évesen mennek iskolába, tíz osztályt végeznek. Egyenruhát hordanak, szombaton is tanulnak. Vidéken fára akasztott, zárható fémhengerbe teszik az elolvasott könyvet, hogy azt a szegényebbek is használhassák. A vietnámi ábécét, amely négyszáz éve latin betűs, az iskolában 29 betűvel tanítják, majd bonyolult mellékjeleket tesznek rájuk. Ezért is boldogulnak nehezen a helyesírással.

â ă ê ô ơ ư đ
d, gi, r = z

F, j, w, z hang nincs a vietnámi szavakban, csak a kínaiból, franciából, más nyelvekből kölcsönöztekben. A világ legnehezebb 5 nyelvének egyike a vietnámi, mivel tonális: a szótagokat hatféle dallam különbözteti meg.

một người đàn ông đang múa – táncoló férfi
(Egyik legnehezebben kiejthető mondat)

Minden második vietnámi a 13 császárt adó Nguyen (nujin) dinasztia nevét viseli vezetéknévként, mint például Nguyễn Ngọc Thuần, a vietnámi „kisherceg” szerzője. Olvassuk díjnyertes könyvét és a vietnámi nép meséit.

Nézzetek utána, még miben jelesek a vietnámiak, és írjátok meg nekünk!

Összeállította: BERKI TÍMEA

A KE'K FE'NYŰ LÁMPÁS

GRIMM mese

Rajzolta: KARDA ZENKŐ
Rövidítette: LÁSZLÓ NOÉMI

Egy katonát sebei miatt elbocsátottak. Nekivágott a nagyvilágnak, estére egy erdőbe ért. Ott egy házra bukkant, öreg anyóka lakott benne. Az anyóka arra kérte, hozza fel a ház mögötti kiszáradt kútból a beejtett kék fényű lámpást. Kosárral leengedte a katonát a kútba. Amikor az megtalálta a lámpást, és nem adta oda, amíg az anyóki nem húzza a kútból, az anyó visszajettette a mélybe.

Lent a katona leült. A lámpás lángjánál pipára gyújtott. Kis, fekete ember jelent meg azzal, hogy teljesíti minden kívánságát. A katona kérte, hogy vigye föl a kútból. Majd, hogy a boszorkányt a törvény ítélje el. A katona visszatért a városba, ahonnan elbocsátották. Beköltözött egy vendégfogadóba. Arra kérte az emberkét, éjszakra vigye oda a király lányát szolgálónak. A királylánnyal kísértette a szobát, lehúzatta és kitakarított a csizmáját.

Reggel a királylány elpanaszolta apjának, hogy azt álmolta, egész éjjel egy katonánál szolgált. A király azt tanácsolta neki, hogy amikor a kakas megszólal, dugja el a fél cipőjét ott, ahol szolgálnia kell. Másnap a király őrői megtalálták a cipőt, és börtönbe zárták a katonát. A katoná az udvaron sepregető bajtársát megkérte, hozza el cók-mókját a fogadóból. Ezután pipára gyújtott a lámpás fényénél. A kis, fekete ember azt tanácsolta neki, semmitől se féljen, de mindenhova vigye magával a lámpást.

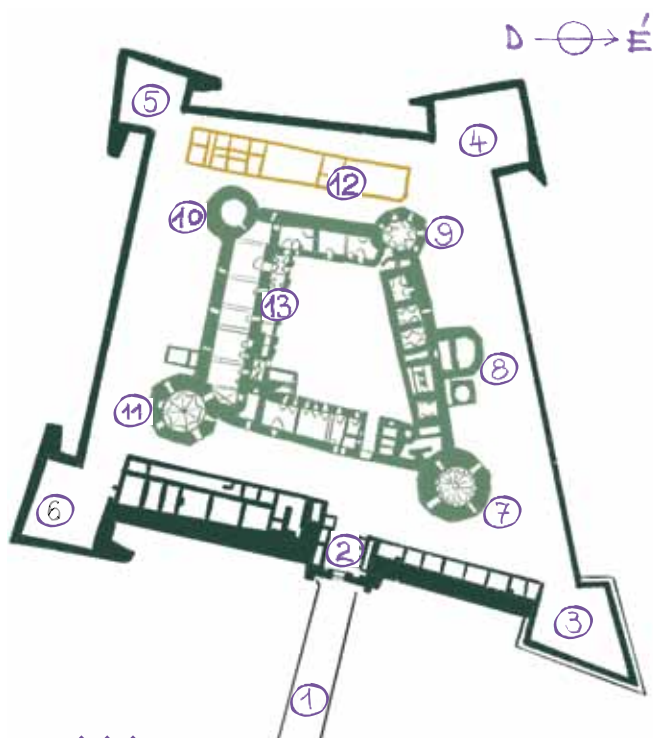

Másnap a bíróság halálra ítélte a katonát. Utolsó kívánsága az volt, hogy egy pipát elszívhasson. Pipára gyújtott a kék fényénél. Pőfékelve ballagott a vesztőhely felé. A füstfelhőből előugrott az emberke. A katoná arra kérte, tanítsa mőresre a királyt és az embereit. Az emberke iszonyatosan elpáholta a városlakókat. A király rimánkodott a katonának, hogy kegyelmezzen. Cserébe feleségül adta hozzá a lányát, és odaigérte neki egész birodalmát.

ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGÜNK FOGARAS

Az Olt folyó bal partján fekszik Erdély egyik legrégebb és legbiztonságosabb síkföldi vára. A tatárjárás után, a XIV. századtól ezen a vidéken telepedett meg Erdélyben először a románság, és fejedelmük a magyar királytól megkapta Fogaras várát és uradalmát. Száz évvel később, 1464-ben Mátyás király kivette Fogarast a román vajdák kezéből. Azután magyar várnagyok és fejedelmek uralkodtak itt, és építették, alakították a várat, amely számos ostromot átvészelt.

▲▲▲
A fogarasi vár alaprajza:

- ① Felvonóhíd
- ② Kapubástya
- ③ Bethlen-bástya vagy Sütő-torony
- ④ Csatornás-bástya
- ⑤ Szabó János-bástya
- ⑥ Báthory-bástya vagy Daboló-bástya
- ⑦ Tömlőc-torony
- ⑧ Tarka-torony
- ⑨ Fekete-torony
- ⑩ Vörös-torony (Öregtorony)
- ⑪ Tömöri-torony
- ⑫ Istálló
- ⑬ Reneszánsz palotaszárny

Majláth István erdélyi vajda a XVI. században bontatta el a fából épült palánkvárat, és kőből, téglából építkezett. A kétemeletes új vár védelmét a 6-8 méter mély vizes árok szolgálta.

Bethlen Gábor és I. Rákóczi György fejedelemsége idején folytak az utolsó nagy építkezések azért, hogy a várban kényelmesen és biztonságosan lakhassanak. A várat mindketten feleségüknek adták ajándékba, Brandenburgi Katalinnak, illetve Lorántffy Zsuzsannának. Bornemissa Anna, I. Apafi Mihály felesége is úgy lett vártulajdonos, hogy férje e hagyományt követte. Apafi uralkodása alatt tíz országgyűlést tartottak a várban. 1868-ban itt fogadták el azt a nyilatkozatot, amelyben Erdély elszakadt a török Portától és az osztrák császár uralma alá került.

Az ellenség által bevehetetlen vár védelmét a vizesárkon túl a belső vár saroktornyaiba helyezett ágyúk és a külső várfal olasz mintájú fülesbástyái biztosították. A sokszögű belső tornyok közül a Vörös- vagy Öregtorony a legrégebb, ennek kör alakú az alapja és tetőzetén kis tornyocska magaslik. Ezzel átellenben a Tömlöc-torony a földszintjén található börtönről, a Tömöri-torony pedig Tömöri Pál várkapitányról kapta a nevét. A vastag külső várfalhoz már a középkorban épületeket csatoltak, például löporházat. Itt tárolták harminchat hordóban az ágyúkhöz, több tucat hordóban pedig a puskákhöz használt finomabb lőport, továbbá a gránátokat és tüzlövőket.

Vörös- vagy Öregtorony

A négy saroktornyos várkastélyban, az emeletes, reneszánsz loggiás palotaszárnyban még ma is állnak olyan szobák, termek, melyekben Erdély fejedelmei mulattak. Az árkádos folyosóról az első emeleten a nagyterembe jutunk, melyet országháznak is neveztek. Mellette volt a fejedelmi lakosztály, címeres, faragott kőkeretes bejáráttal. A következő emeleten innen nyílt a díszes ebédlőterem, a társalgó. A várlakó urak és szolgálók szálláshelyei is fent voltak.

Várudvar

Régi feljegyzésekből tudható, hogy 1656-ban hat hattyú élt a vizesárkonban, és naponta egy rozskenyeret kaptak. Húsz évvel később már kilenc hattyút és négy fiókat gondoztak a vár körül. Pár éve ismét az árok vizén úszkáló hattyúk fogadják az idelátogatókat.

Kínzóeszközök

1878-ban Fogaras vármegyei székhely lett. 1948-tól húsz évig kommunista börtön működött a várban, a Tömlöc-toronyban kínzókamrát, emeletén pedig szűk cellákat alakítottak ki. Ma múzeumi kiállítás őrzi a vár történetét, a környék szász és román népművészetét.

Melyik költőnk tanított a várral szembeni gimnáziumban a XX. század elején?

Összeállította: BERKI TÍMEA
Illusztráció: STARMÜLLER BORÓKA

◆ HÁZBAN, HÁZ KÖRÜL KENYÉRSÜTÉS 2.

DIMÉNY-HASZMANN ORSOLYA rovata

A régi vidéki élet ember-alkotta eszközeiről szóló sorozatunkat a Háromszéken, Kovászna megyében található, csernátoni Haszmann Pál Múzeum gyűjteményének tárgyai ihlették.

A kenyérsütés nehéz munka volt. Aki kenyeret süttött, az mással aznap nem foglalkozott. A kovászt éjszaka érlelték, hajnali 2-3 óra körül dagasztottak, 5 órakor vetették be a kemencébe a kenyeret, ami két órán át sült.

Előző este pityókát főztek. Ezt az oldott kovással és liszttel a teknő egyik sarkában összekeverték, így maradt hajnalig, akkor a gazdasszony lisztet kevert a sós vízzel felhígított kovászhoz, és megdagasztotta. A tészta akkor volt jó, amikor a gazdasszony kezéhez már nem ragadt hozzá.

Dagasztás után a tésztát letakarták, kelni hagyták. A jó kovász egy-másfél óra alatt megkelt, a teknőben felemelkedett a tészta. Dagasztás után kötésággal hevítették a kemencét. A kemence akkor volt elég forró, ha azsaggal* megdörzsölve a téglája szikrázott. Az öregek a kemence hevítésében, a kenyér bevetésében segítettek.

Hevítéskor a tüzet a kemencének hol egyik, hol másik felében égették. Ha a tészta megkelt, vigyázni kellett, hogy a kemence heve (lebje) le ne szakadjon, azaz ne lankadjon. A gazdasszony a tésztát kenyér nagysá-

gúra szakította, lisztezett lapítón felhajtotta, megformálta, belisztezett kender-kendővel bélelt szakajtókasba tette.

Ezután a parazsat szénvonóval kihúzta a kemence szája mellé. Azsagra kötött vizes ronggyal a kemence fenekét letisztította. A szakajtóból a tésztát lapátra ürítette, és a kemencébe bevetette. Ha a kemence nagyon heves volt, vagy a kenyér ízesítése véget, a lapátra káposztalevelet tettek, arra lisztet hintettek, és azzal együtt tették sülni a kenyeret.

A teknőre ragadt tésztából két cipó lett. Egyik adta a kovászt a következő sütéshez: közepébe lyukat fúrtak, sót tettek. A másikkól percc, malacka, madárka készült, ez tésztából orrot, fület, kukoricából szemet kapott. Egy óra után a kenyeret elébbhúzták, két óra után kiszedték. Sok helyen készítettek zsíros-borsos lepényt. A kenyértésztát vékonyra kihúzva megszírozták, -borsozták, összehajtogatták, ismét megszírozták. Egy órát sült, és lakmározhattak belőle. Erdélyben a kenyér felső héját feketére égették, az égett héjat melegen, nagykés fokával levették. A kenyérsütés valódi ünnep volt a család számára.

*azsag – pizkafa, pemetseprű

MESÉL A SZÓ

Elmúlt a 200. évforduló, de Petőfi minden márciussal közénk toppan, hiszen ő az 1848. március 15-én lángra lobbant forradalom hőse, és számunkra ő a tavasszal újjászülető élet, a legyőzhetetlen szabadságvágy költője. Verseit népdalként énekeljük, sorait szállóigeként idézzük, különösen, ha a **szabadságról** vallunk: Szabadság, szerelem, e kettő kell nekem... Talpra magyar, hí a haza! Itt az idő, most vagy soha! Rabok legyünk, vagy szabadok? Ez a kérdés, válasszatok! – A magyarok istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!... Mi ne győznénk? hisz Bem a vezérünk, a szabadság régi bajnoka... Mert a jó ügynek végre győzni kell.

Győzni kell! Petőfi rendíthetetlen hite, szavának tüze nemcsak harcostársait hívta csatába, de átforrósítja késői olvasóit is.

Győzelemről szóló népi bölcsességeink viszont nem harcra buzdítanak, inkább megfontoltságra, fegyelemre, megértésre intenek: **Kétszer győz, ki önmagát győzi le. Legdicsőbb győzelem a megbocsájtás. Nem kell a győzelem előtt tapsolni.** Vagyis: **Ne igyál előre a medve**

Mienk, mienk lesz majd a győzelem,
Mert jó az ügy, mely fölfegyverze minket,
Mert a jó ügynek végre győzni kell.
(Petőfi Sándor)

bőrére. Ha csak hirdetjük a harcot, hiába várunk győzelmet. Mindig az erősebb győz. Vagy épp ellenkezőleg: Többször győz az okos, mint a bátor. Többet ésszel, mint erővel. Többség győz. Egységben az erő. Sok lúd disznót győz.

Győz szavunk már az ómagyarban is létezett, rokona a **dőjt, dönt** gyöknek, hiszen a győztes hajdan **ledöntötte** ellenfelét.

A nagy győzelmet **diadalnak** hívjuk. Ez is ősmagyar eredetű, tövéből, a **di-**ből képeztük **díj, dicsér, dísz, divat** szavainkat.

Persze nemcsak a csatatéren lehet **győzelmet, diadalt aratni**, hanem versenyeken, nehézségek vagy éppen önmagunk felett is.

Győzni mindenki szeret, de a magyarok tudnak is: egykor a harcmezőn, ma sportban, tudományban, művészetben. Kívánom a **Győzőknek, Viktoroknak, Viktóriáknak**, hogy kóstolják meg a **diadalérzést, diadalmenetben járjanak győzelmi táncot**, de soha **ne szálljon fejükbe a dicsőség**, ne részegítse meg őket a **diadalmámor**.

SZÓLJ, SZÁM!

1. Sokféle győzelem. Foglaljátok mondatba a szó szerkezeteket: **legyőzte a félelmét, minden akadályt legyőz, meggyőzte a barátját, nem győzte kivárni, alig győzi szusszal, legyőzte az álom.**
2. Nincs két egyforma ember. Keressétek meg, melyik mondatba illelnek **ember** szavunk alábbi származékai: **emberi, emberség, embertelen, emberiség, emberül, emberrny, emberfölötti.**

Régi cseléd vagy a háznál, mindig szolgáltál.
Tanultak ők, nem bántják a kis vendéget.
Áron felnőtt, legény lett belőle.
Kinizsinek szinte ereje volt.
A foglyok körülmények között szenvedtek.
Tévedni dolog.
Bolygónk védelme az egész feladata.

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

E havi díjazottaink: a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskola III. A osztálya; a lövétei III. osztály.
A megfejtéseket honlapunkon közöljük: www.napsugar.ro/category/megfejtések

SZÓ- MÓKA

Mit mondott az édesanyjának Jedlik Ányos természettudós, bencés szerzetes, a dinamó feltalálója?
– Anya, feltaláltam a dinamót!
– Tudom, Ányos.
♦
– Milyenek a körülmények egy lakatlan szigeten?
– Embertelenek.
♦
Halálom napjáig viccelek. Utána szellemeskedni fogok!

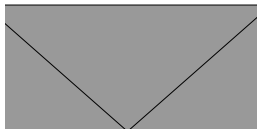
ILYEN A SPORT LÓGUNK A SZEREN

BÁLINT JULIANNA rovata

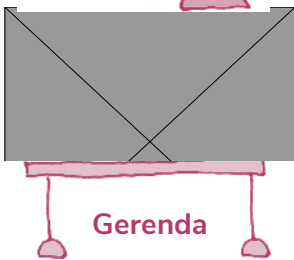
Sári verseny-
számai:

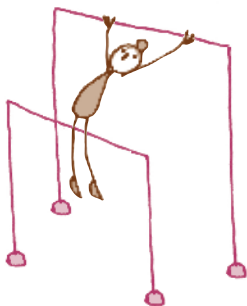
Talaj

Ugrás

Gerenda

Felemás korlát

MÜLLER KATI
rajzai

A HÓNAP
KÉRDÉSE

Nevezd meg
egy csak férfiak,
és egy csak nők által használt tornaszert!

Talaj, gyűrű, korlát, gerenda, lólengés, ugrás, nyújtó... van, miből választani. A gimnasztika fortélyait az ókori görögöktől eredeztetjük, akik a gümnaszionban, a tornacsarnokban edzették izmosra testüket.

A mai szertorna Berlinben kezdődött, a XIX. század elején, az első német tornaegyesület alapításával. A legnépszerűbb szer talán a talajtorna, melynek kelléke a 12x12 m nagyságú, rugalmas szőnyeg. Ezen ugranak, forognak, köröznek a tornászok, míg a közönség imádkozik, hogy senki se törje össze magát.

Igazi nyaktörő mutatvány az ugrás, amit 1,30 m magas bak érintésével nekifutásból hajt végre a tornász, a levegőben forog, csavarodik, majd két lábbal fog talajt. A párhuzamos korláton és a felemás korláton végrehajtott gyakorlatok esetében a boszorkányos ügyességű tornász leginkább a levegőben röpköd, forog, csavarodik.

A körzéssel, ollózással fűszerezett lólengést csak Gyuri gyakorolja, mint ahogyan a gyűrűn és a nyújtón is csak ő függ, míg a gerendán és a felemás korláton Sári fitogtatja egyensúlyérzékét. Van mit csodálni rajta, mert a gerenda szélessége mindössze 10 cm.

A tornamutatványok könnyűnek tűnhetnek, de kitartó izomerősítés és rendszeres gyakorlás nélkül jobb, ha otthon nem próbálkozunk velük. A legtöbb tornász már egészen korán, 3-4 éves korban kezdi az edzést. Híres kivétel a 101. évét betöltött Keleti Ágnes, aki 18 évesen kezdett el tornászni, mégis öt világbajnoki aranyérmet szerzett, ebből négyet 35 évesen!

Ha hátrafele végrehajtott kézenátfordulásra (flick-flack) vagy cigánykerékre még nem is vagyunk képesek, a kézál-lás, a híd, a haránt- vagy oldalspárga, a bukfenc mindenki számára elérhető, csak óvatos és kitartó gyakorlásra van szükség hozzá. Felnőtt felügyelete mellett!

HARMADIKOSOK, FIGYELEM!

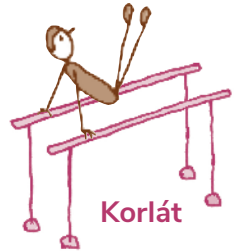
A Napsugár Öttusa Bajnokság megyei szakaszain résztvevő csapatoknak vidám felkészülést, jó versenyt!

A verseny próbáit szabályait honlapunk hírei között találjátok meg:
<https://www.napsugar.ro/napsugar-ottusa-bajnoksag-3/>

Gyuri verseny-
számai (talajon
és ugráson
kívül):

Gyűrű

Korlát

Lólengés

Nyújtó

◆ ÚTON A KÉPZŐMŰVÉSZET TÖRTÉNETÉBEN A BARLANGRAJZTÓL A KÉPERNYŐIG

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI rovata

MODERN IDŐK KÉPEI • EXPRESSZIONIZMUS, KUBIZMUS

▲▲▲
Edvard Munch: A sikoly

Az elmúlt száz évben a művészet többet változott, mint valaha. A XX. század elején a festők szokatlan színeket alkalmaztak, a teret, az emberi szem működését tanulmányozták, és témaválasztásukkal megbotránkoztatták a korabeli nézőt.

Az expresszionisták az alakok és színek torzításával, a valóság hű ábrázolása helyett inkább a saját lelki világuk tükrözésére törekedtek. Vad, különös színeket használtak, az emberek bőrét kékre, sárgára, zöldre festették, a testeket szokatlan, torz arányokkal ábrázolták.

▶▶
Franz Marc: Kék lovak

▲▲▲
Picasso: Síró nő

A kubisták egyszerre több szögből ábrázolták a tárgyakat. Ezek a képek szögekből, síkokból és kockákból állnak. Ezért kapta a stílus a kubizmus elnevezést, a cube angolul kockát jelent.

Pablo Picasso (1881–1973) az afrikai maszkok és faragások letisztult világát ötvözte a kubista stílussal. Mivel a kubista festmények bonyolultak voltak, a művészek kevés színnel dolgoztak, kollázssal kísérleteztek.

▶▶
Picasso: Három zenész

▲▲▲▲ MASZAT MŰVÉSZ FELHÍVÁSA

Készíts kubista kollázst!

Kellenek: képek, olló, ragasztó, papír, ceruza, toll.

Keress két-három képet ugyanarról a tárgyról. Vágd

szét a képeket, majd egy papíron alkossd újra a tárgyat.

Ragasztóval rögzítsd, rajzolhatsz, festhetsz is rá, mint egy igazi modern művész.

**NYERTESEINK:
Deák Lilla és Anikó, Zilah**

TALÁLD KI!

MÜLLER KATI rovata

A megfejtéseket a 26. oldalon találod.

1

A négyzetekben levő betűk és számok azt mutatják, hogy a „túra” során hány négyzetet és milyen irányba (fel, le, jobbra, balra) kell lépned. A körrel jelölt négyzetből indulva melyik tojáshoz érkezel?

2	J	3	F	2	L	●
2	L	1	B	2	J	2
2	B	1	F	1	B	3
●	1	L	2	L	●	

2

Kinyílt az aranyeső... Illeszd a helyükre a mozaikdarabkákat (segítenek a színek), és olvasd ki a locsolóvers második sorát!

Available tiles:

- G Y O
- E
- É
- M A
- N V
- A
- L
- Ó !
- K
- E L
- A
- S
- G -

3

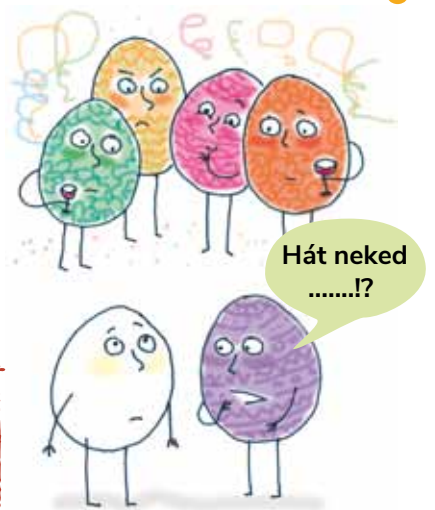
A hímes tojás mondatának folytatása, a rejtvény megfejtése a sárga négyzetekben alakul ki: a meghatározások alapján, csupa kétbetűs szóval kell kitöltened a hálót.

1	2	3	4	5
[Yellow grid]				
1	2	6		
[Yellow grid]				
1	7	8	9	10
[Yellow grid]				

- Földet forgat
- Nem ki
- Magam
- ÉÉÉÉÉ!
- Te meg én
- Alma közepe!
- Erdei négylábú
- Téli csapadék
- Gyilkol
- Kettő meg három

NEVESS VELEM!

- Mit visel a béka a tóparton?
- Gólyaálló mellényt.
- Mit tartanak a huszárok a lóhörben?
- A lovat.
- Mi a csontváz kedvenc hangszere?
- A sípcsont.
- Mi az: fémből készült, és átlátszó?
- Drótkerítés.
- Hova ül a tehén, ha felszáll a buszra?
- Legelőre.
- Hogyan lehet vízzel fényt csinálni?
- Le kell mosni vele az ablakot.
- Hallottad a legújabb varjúviccet?
- Nem.
- Kár!

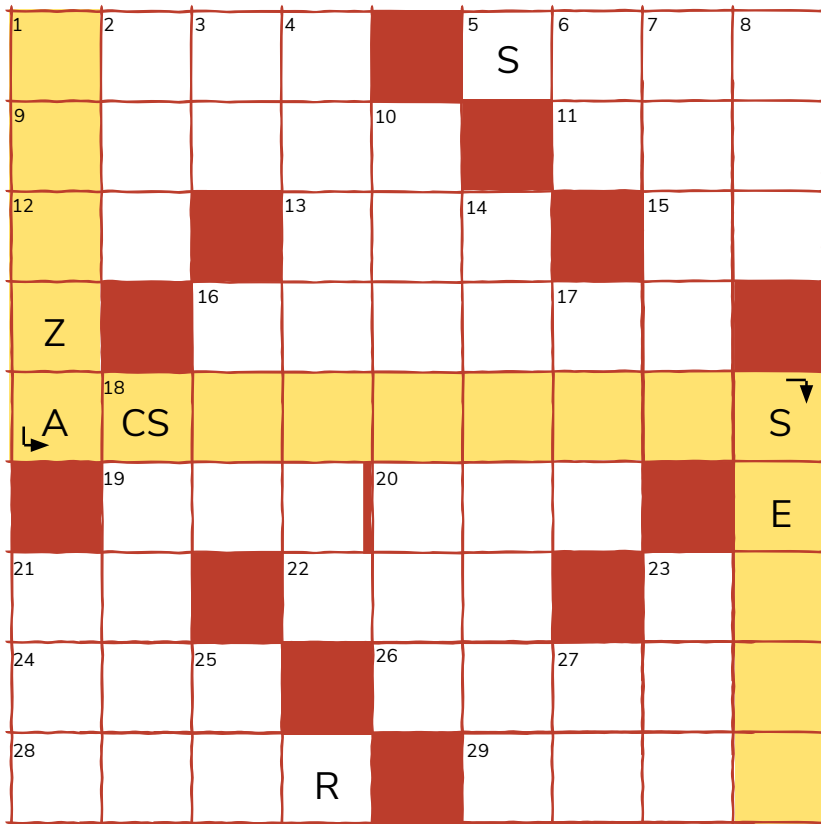
Hímestojás-parti

4

Egészítsd ki a rajzos szólást:
Ajándék lónak... Mi a szólás jelentése?

REJTVÉNYPÁLYÁZAT

VAJNÁR ILONA rejtvénye

Csatadal – ez a címe a versnek, melynek három szakaszát itt olvashatod, egyik, hiányzó sorát pedig a rejtvényt megfejtve ismerheted meg. Ha pályázni szeretnél, írd meg nekünk a vers szerzőjének nevét is!

Trombita harsog, dob pereg,

.....
Előre!

Süvít a golyó, cseng a kard,
Ez lelkesíti a magyart.

Előre!

Föl a zászlóval magasra,
Egész világ hadd láthassa.

Előre!

Hadd lássák és hadd olvassák,
Rajta szent szó van: szabadság.

Előre!

VÍZSZINTES

1. Zöldövezet a ház körül
5. Semmikor
9. Magyarazza az álláspontját
11. Birka orra!
12. Téli sport
13. Tesz
15. Nagy István monogramja
16. Nehéz terhet vitt
19. Nem mögé
20. Öt meg öt
21. R!
22. Tyúkbeszéd
23. Papírra vet
24. Dinyyén, jégen vágják
26. Indulna, mozdulna
28. Koranyári gyümölcs
29. Kellemetlen illat

FÜGGŐLEGES

1. A megfejtés
2. Becézett Erika
3. Terv vége!
4. Egy személyre való evőeszköz az asztalon
6. Országos Bajnokság, rövidítve
7. Játsszótér kedvelt darabja
8. Becézett Aranka
10. Havat, törmeléket eltakarít

14. Házat, udvart körbefogó építmény
16. Ló, románul
17. Lazítani kezd!
18. Virágot ültetnek bele, de háztetőt is boríthat
21. Telep közepe!
23. Végtelenül inal!
24. Végtelen sor!
25. Kicsinyítőképző
27. Petőfi Sándor fiának monogramja

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SORSOLUNK KI!**

▶ **E havi nyerteseink: Lőrincz Kinga, Szentegyháza; Sájter Helmut, Csíkszereda; a gyergyószentmiklósi Fogarasy Mihály Iskola III. SbS osztálya; a koronkai és a kibédi III. osztály.**

SAKKPALOTA

SAKKPALOTA
KÉPESSÉGFEJLESZTŐ PROGRAM

VII. Matt (3. rész)

A feladatokat Alföldy Andrea, Búzási Noémi, Szilágyi Mária és Tunyogi Katalin, a nagyváradi Szacsavay Imre Általános Iskola tanítónői állították össze a Polgár Judit Sakk Alapítvány szakmai jóváhagyásával.

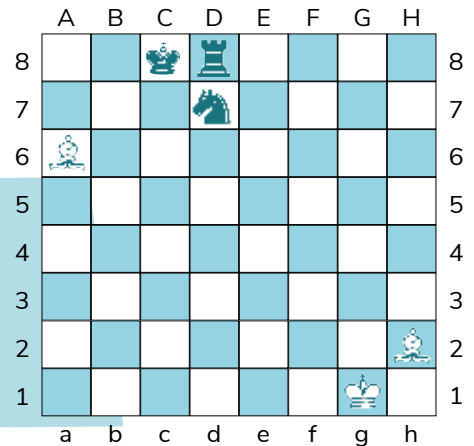

Mattadás futóval – A futók párosan a leghatékonyabbak, mert így a sötét és a világos mezőket is ők uralják.

1.

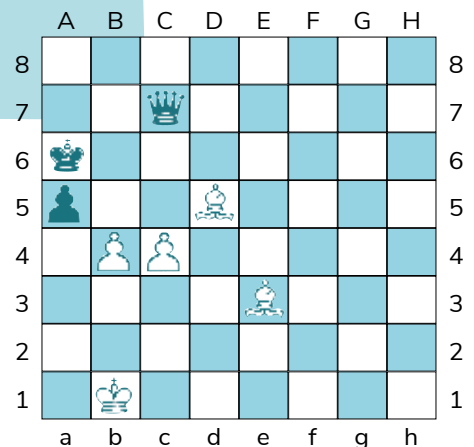
Jelöld „i” és „h” betűkkel az igaz és hamis állításokat!

- Az A6-os futó sakkot, majd mattot ad.
- A h2-es futó sakkot ad.
- A sötét bástya megmentheti a királyt a saktól.
- A sötét király ki tud lépni a saktól.
- A jelenlegi állás alapján a világos nyer.

2.

A két világos futó elárja a sötét királyt a menekülés útját. Írd le, melyik báb hova lépjen, hogy mattot adjon a sötét királynak!

3.

- a) A futók borítékokat kézbesítenek. Írd a borítékokra a hiányzó szorzatokat!
- b) A sötét futó a páros szorzatú leveleket viszi, a világos a páratlanokat. Kösd össze a borítékokat kézbesítőjükkal! Írd a bábukra, melyik hányat vitt!

a

b

c

e

f

d

g

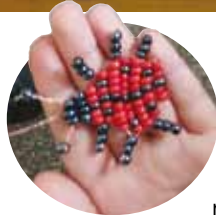
4.

- a) Gyűjts cselekvést kifejező szavakat (igéket) a Sakkpalota életkép megadott mezőin alapján! Pl. g8 - néz.
- d1 -, g6-, d3 -, h3-, d4 -

b) Alakítsd át az a pontban gyűjtött szavakat tulajdonságokat kifejező szavakká (melléknevekké)! Pl. néz-néző.

A feladatok megfejtését a 26. oldalon taláod, kivéve a 2. kérdését, amelyet küldj el nekünk. Év végén a beküldők közt sakkal kapcsolatos díjakat sorsolunk ki.

TI KÜLDTÉTEK

Tavaszi Tordán, illetve Magyarlapádon – **Finna Enikő** és **Szilágyi-Székely Melinda** tanítványainak munkái.

Szép hóvirág vagyok én,
kibújok tavasszal,
ha elolvad a hó,
sütkérezek a nappal.

Fecskeszóra táncolok,
míg lenget a szél,
hogyha kell, elhervadok,
de ettől ne félj!

Védett növény vagyok,
csodálnak az emberek,
de mérgező is vagyok,
ezért nem esznek meg.
Kovács Zsolna,
Budaörs

Elovdadt a hó,
örül neki nagyapó.
Máris megy kapálni és vetni,
hogy a zöldséget el tudja ültetni.

A szülők ültetnek,
a gyerekek boldogak.
Boldogak, mert segítenek,
segítenek a szülőknek.

Virágillat, légy vendégem,
vártalak, tavasz, nagyon régen.

Elkészült a gólya fészke,
kikelt a fióka végre.
Ez a vers ennyi volt,
ha újra írok, majd szólok.

Téglás Aliz-Boróka,
Péterfi Kira-Erika, Moni Edina,
Galet-Székely Petra,
Málnásfürdő

Újév után jön a tavasz,
csiripelnek a madarak.
Nyílik a nárcisz és a hóvirág.
Jön egy lepke, s rájuk száll.
Boldogan zümmögnek a méhek,
hordják a sok mézet.
Csillámlik a kék ég,
amin szállnak a fecskék.
Felszegi Fruzsina,
Homoródalmás

▲▲▲
Dósa Sarolta,
Kibéd

Csend van,
többé már nincs.
Elhagyta világunkat
egy hatalmas kincs.
Csend van,
csak imával várok,
beszédem halk.

Fázom,
mert nincs itt ölelés.
Fázom,
mert szívem töredék.
S e töredéken egy heg lett,
benne emlék minden szeglet,
s visszanezve minden szebb lett,
mert ott vagy mindig bennem.
Jakab Dávid, Makfalva

▲▲▲
Katona Regina,
Vaczy Ákos,
Nagykároly

Ébredj, kismadár, ébredj szép hangoddal,
ébressz állatot, sünit és medvét is.
Ébredjetek, kis állatok, visszatért a gólya,
ébredjetek együttesen, járjuk el a táncot!
Nagy Viktória Kleopátra,
Marosvásárhely

▲▲▲
Sántha Zoárd Örs,
Marosvásárhely

KÓSZABÓSZÁ

postát bont

Sziasztok!

Két hónap közé esett a húsvét idén, márciusból átlóg áprilisba. Ami azt jelenti, hogy a locsolkodás napja egyben a bolondok napja is. De erről majd áprilisban beszélünk bővebben, addig is, fiúk, vigyázatok, a lányok el ne hervadjanak!

Nők napja **Négyfaluban**, a Zajzoni Rab István Iskolában, **Székely Edit** osztályában.

A **csíkszeredai** Művészeti Iskolában **Blága Anikó** harmadikosait egy múzeumlátogatás „ihlette meg”: alufóliára domborítottak tarsoly-lemez-mintát.

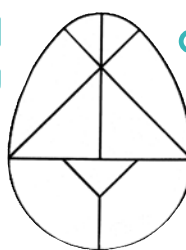

A Március 15-i megemlékezésre készülve Petőfi Sándor Nemzeti Dal című versét olvasták és illusztrálták **Nyárádi Izabella** tanítványai **Székelyudvarhelyen**, a Móra Ferenc Iskolában.

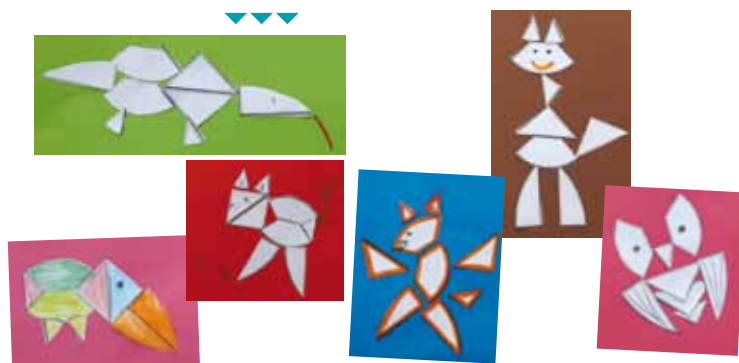

Köszönjük az eszkimókról szóló ismeretterjesztő szöveget! Alaposan áttanulmányoztuk, majd benépesítettük a habszivacs-iglu környékét harmadikos eszkimókkal.

Papp Fejér Olga tanítónő és a III. B osztály, Aurel Popp Művészeti Líceum, **Szatmárnémeti**

Vágd fel a karton-tojást a minta alapján, majd alkoss a darabokból vidám lényeket. A feladatot remekül megoldották **Bak Márta** harmadikosai a **kolozsvári** S. Toduță Zenelőcumban.

A Találd ki! feladatok megfejtései:

2. Én vagyok ma a legelső! 3. ...senki sem szólt?!
4. Ajándék lónak ne nézd a fogát – nem illik az ajándékot bírálgatni, lekicsinyelni.

1.

A sakkfeladványok megfejtései:

1. i, h, h, h, h, i; 3. a) a=45, b=140, c=99, d=330, e=57, f=153, g=186; b) sötét futó – 3, világos futó – 4; 4. a) d1-úszik, g6-ereget, d3-kirándul, h3-gereblyél, d4-őríz; b) úszó, eregető, kiránduló, gereblyező, őrző.

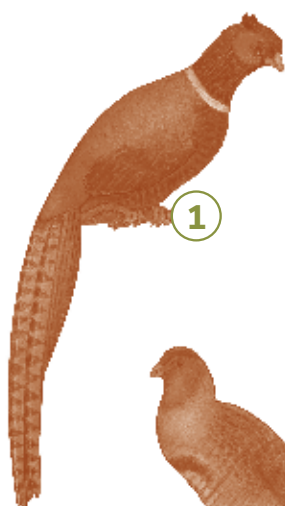
FOGARAS

Vágjátok ki, és ragasszátok az osztály gyűjtőlapjára a bélyeget.

◆ KISKÓPÉ VENDÉGEI: ◆ UNIPAN HELGA FÉSZEK A FÖLDÖN

UNIPAN HELGA, aki szinte a Napsugár indulása óta rajzol a lapnak, továbbra is vendégünk. Helga néni sokat sétál a Kolozsvár környéki erdőkben, távcsővel, fényképezőgéppel, jegyzetfüzettel. A látottakat mesteri módon örökíti meg. Hallgassátok, hogy amíg fest, mit mesél nekem a képről!

1

Ragyogó napsütésben nyújtózkodnak a zöld dombhátak, a föld hatalmas testének fényre ébredő formái. A biztonságot nyújtó földfelzínen több madár fészkel. Nem véletlen, hogy szilárd alapra raknak fészket, ugyanis igazi szárnyas vadak ők, ember is, állat is vadászik rájuk.

Erdők, parkok, szántóföldek gyakori színfoltja a zajosan, de jól röplő fácán (1). A tojó külleme szerényebb, ő világosbarna, sötét foltos tollazattal megelégszik. A pompás, fehér galléros fácánkakas fő büszkesége a feltűnően hosszú, színes farok, melynek tollait ügyes vadászok gyakran tűzik kalapjukba.

2

A csapatosan élő fogoly (2) csak nagy veszélyben emelkedik a levegőbe. Nem csoda, hogy ő is a földön fészkel. A hasán ékeskedő, patkó alakú, gesztenyebarna foltról a kakas könnyen felismerhető. Talán emiatt szeret a jó búvóhelyet nyújtó bozótosok környékén tanyázni. Hűséges madár, egy életre választ társat, a csibéket hím és tojó együtt neveli fel.

3

Az apróbb termetű fűrj (3) szintén a földön rak fészket, a hím még a tojónál is kisebb. A rozsdabarna, fehér pettyekkel, fekete foltokkal tarkított madár nyári hajnalokon jellegzetes hangot hallat, így lett népi neve a pitypalatty-madár. Fészkének környéke szagtalan, így igyekszik a rá vadászó róka, borz, menyét, sün figyelmét elkerülni.

4

A kép alján mosolygó menyét (4) a valóságban vérszomjas, kegyetlen vadász. Vékony, fürgé, hajlékony testének köszönhetően nála sokkal nagyobb áldozattal is elbánik. Bátor és kíváncsi állat, magányos, általában éjjel vadászik. Pihenőt nem tart, a fölös táplálékot földalatti gyűjtőkamrákban tárolja.

◆◆◆◆◆
**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

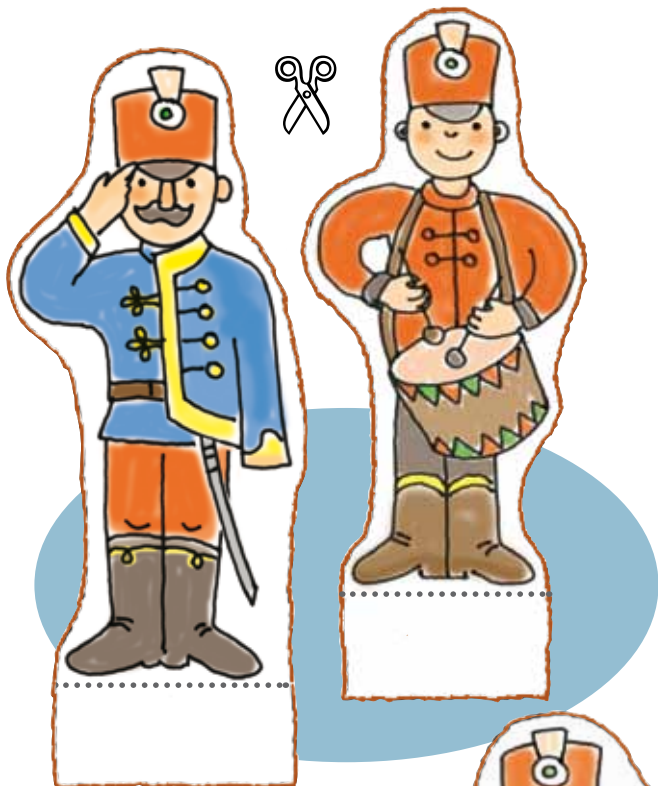
Melyik, földön fészkelő madár választ egy életre párt?

**E havi díjazottaink: Moré Márk Zsolt, Marosvásárhely;
a nagybányai Németh László Líceum III. osztálya.**

**A megfejtéseket és a nyertesek listáját honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php**

ELŐRE!

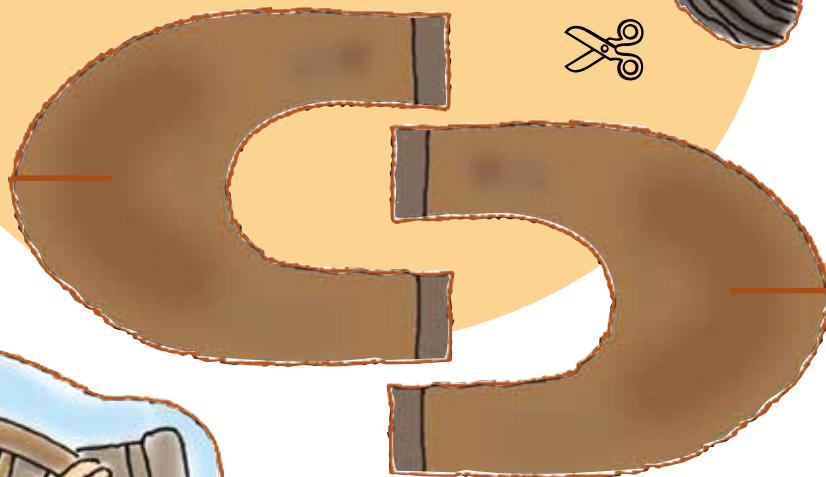

Kézimunkánkkal az 1848-as magyar forradalmat idézzük fel. Címe: Előre! – Petőfi Sándor versének visszatérő szava, mellyel a 22. oldalon már találkozhattál. A barna vonalak mentén vágd ki, majd állítsd össze a csatajelenet szereplőit.

A huszár, a dobos és az ágyús tüzér-rajz talpát hajtsd hátra, hogy megálljanak.

A lovat állítsd a lábaira, ültesd rá a lovast.

A zászlót rögzítsd félbe tört hurkópálcára, tűzd gyurmadarabba.

